

ELS RUITERS

Ik snap you not

ABCOUDE

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK

‘Hé, Es, zal ik je eens wat vertellen? Oom Leo is overleden.’ Stijn, die op de leren tweezitter (míjn leren tweezitter) hing, legde net de telefoon neer op de salontafel toen ik binnenkwam.

‘Wat?’

‘Oom Leo. Dood. Als een pier.’

‘Ja, ja, ik had je wel verstaan. Wanneer? En hoe weet je dat?’

Stijn knikte naar de telefoon. ‘Ik had net iemand van het bejaardentehuis aan de lijn. Hij lag dood in bed, vanmorgen vroeg. Hartstilstand, zei de zuster.’

‘O,’ zei ik een beetje stompzinnig. Toen, verrast: ‘Belden ze hierheen?’ Oom Leo. Die naam had ik lang niet meer gehoord. Mijn ouders leefden al jaren en jaren op voet van oorlog met oom Leo. Behalve dat hij ergens in een bejaardentehuis in Twente woonde, wist ik niets van hem.

‘Ik weet ook niet waarom,’ zei Stijn onge-

interesseerd. 'Zeiden ze niet.'

Oom Leo had geen andere familie, en misschien had hij eens laten vallen dat hij een neef in Nijmegen had wonen. Zo had men waarschijnlijk een nummer gevonden, en via de naam Williams waren ze bij mij uitgekomen. De zusters zouden wel eerst naar pa en ma gebeld hebben, maar die waren de hele week weg en het tweede nummer in de gids was het mijne. Stijn had zichzelf binnengelaten op mijn etage en toen de telefoon was gegaan had hij hem opgenomen en was daarmee de eerste ontvanger van het bericht geworden.

'Het werd onderhand tijd. Hoe oud is die knar geworden? Vierennegentig? Ik dacht dat die taaie rakker ons allemaal zou overleven. Maar toch dus. De eeuwige jachtvelden mogen er blij mee zijn.'

'Stijn... Doe even normaal. Het kan wel een beetje minder grof, hoor.' Ik zette mijn tas in de hoek, haalde een glas drinken en plofte op de andere bank. Oom Leo dood. Goh. Ik kreeg meteen visioenen van grauwroze beddengoed, een plastic plaatje dat over de chromen rand van een bed was geklemd met daaronder een kaartje met zijn naam erop. De hoofdingang van een tehuis in Enschede en de geur die

naar buiten golfde als de schuifdeuren opengingen. Ik was er nooit geweest, maar je hoefde niet al te veel fantasie te hebben om dat eindstation voor je te zien.

‘Ik doe normaal, jij doet schijnheilig,’ zei Stijn onaangedaan en de beelden in mijn hoofd spatten uit elkaar als een zeepbel. Hij schopte zijn schoenen uit, zakte wat verder onderuit en legde zijn voeten op de salontafel. ‘Het scheelt je een kerstkaart, gezanik als pa weer ouwe koeien uit de sloot gaat halen omdat-ie misschien gebeld heeft en godzijdank hebben we nooit verplichte bezoeken af hoeven leggen. Daar hoeven we nu al helemaal niet meer bang voor te zijn.’

‘Stijn!’ riep ik verontwaardigd uit. ‘Ik heb het niet over oom Leo, ik heb het over jou. Als je zo doorgaat, ben je later een ouwe zure vent, en stinkend alleen, omdat je iedereen wegjaagt met je “grappige” opmerkingen.’ Ik wipte mijn pumps van mijn voeten en wiebelde dankbaar met mijn tenen. ‘Heb je pap en mam al gebeld op hun mobiel?’

Mijn broer negeerde mijn vraag. ‘Vroeger was het wel leuk,’ zei hij peinzend en tikte met zijn wijsvinger tegen zijn onderlip. ‘We mochten altijd een ijsje. Als je een beetje door-

zeurde, gaf hij je geld om snoep te gaan kopen. Weet je dat nog? En later, toen kon je zeggen dat je nog niks had gehad, en dan kreeg je nog een keer een rondje.' Hij pakte zijn biertje van de tafel, nam een slok en hield het flesje tegen het licht. 'Over stinkend gesproken: hij had toch een huis in Frankrijk?'

'Ja, en dus?'

'Aangezien wij zijn enige familie zijn, heb je best kans dat wij dat huis erven.'

'Jongen! Waar denk jij aan? Die man is nog niet eens koud!'

'Nou, en? Geld, zusje, geld, geld en nog eens geld. En een huis aan de Côte d'Azur!'

Stijn en ik waren dan wel geboren op dezelfde dag, maar we waren zo verschillend als dag en nacht. Stijn was een flierefluiter met een soms veel te grote mond, nonchalant en o, zo lui, hoewel je dat misschien niet zou zeggen als je hem zag. Hij had behoorlijke spierbundels en onder de donkere lokken zat een goed stel hersens verborgen, wat je óók niet altijd zou zeggen. Stijns devies was: waarom zou je je in het zweet werken voor een acht, als je met een zes ook slaagt?

'Dat huis stond toch in Cap d'Agde?' ging Stijn verder.

Ik haalde mijn schouders op. ‘Dat weet ik niet meer, hoor.’ Eerlijk gezegd stuurde ik oom Leo alleen maar een kaart omdat hij nog steeds op mijn lijstje ‘verplichte nummers’ stond, maar dat was alles. Toen Stijn en ik een jaar of elf, twaalf waren, had pa grote ruzie gehad met oom Leo. Wat er precies voorgevallen was, wisten we niet, maar pa zei dat oom Leo zijn handen niet thuis kon houden als hij alleen met ma in de kamer was. Of het waar was, weet ik niet – wel weet ik dat de spanning zo hoog opgelopen was dat pa vanaf dat moment weigerde erheen te gaan, en oom Leo kwam bij ons het huis niet meer in.

Natuurlijk vonden Stijn en ik dat maar raar. Wij waren te jong om het te begrijpen, wisten niks van die ruzie, hoorden het pas jaren later. Als ik ernaar vroeg, reageerde ma door plotse-ling heel druk in de keuken te gaan rommelen en pa antwoordde bars ‘dat we het niet meer over die ouwe zak hadden’. Vervolgens kwam er dan een hoop onverstaanbaar gemopper en gemompel, en uiteindelijk gaf ik het maar op. Na verloop van tijd dachten we niet meer aan hem.

Oom Leo dacht wel aan Stijn en mij. Hij stuurde ons, via mijn ouders, elk jaar met

Kerst een kaart met daarin een tientje. Ieder jaar. En dus stuurde ik altijd netjes een kaart terug met een bedankbriefje. Met dezelfde warmte als waarmee je de belastingpapieren op de bus gooit: je doet het gewoon, denkt er niet echt bij na.

‘Es?’ Stijn keek op. ‘Wat is er?’

‘Ik dacht aan vroeger,’ zei ik. ‘Die schommel in de tuin, dat vond ik cool.’

‘Oom Leo was een *dirty old man*,’ zei Stijn. ‘Hij kon zijn handen niet thuishouden. Hij probeerde ma te versieren.’

‘Denk je niet dat pa dat allemaal een beetje opgeblazen heeft?’ vroeg ik peinzend. ‘Ze hebben niet eens geprobeerd het bij te leggen.’

‘Wie weet heeft hij ma wel van achteren beslopen,’ siste Stijn me met pretogen toe. ‘En wilde hij haar net grijpen toen pa...’

‘Stijn! Houd je op!’ riep ik boos.

Stijn nam nog een slok en wees met de hals van het bierflesje naar me. ‘Enfin, vergeet het nou maar, Es. Hij is nu dood. Wie weet heeft de erfenis nog wel iets leuks voor ons in petto.’

‘Tjonge, wat ben jij bot,’ zei ik hoofdschuddend.

Stijn keek me aan, krabde aan zijn kin en

zei: 'Ja. Dat weet ik. Bel jij ma en pa? Ik weet niet of ze willen gaan, maar de crematie is op...' hij raadpleegde de achterkant van een envelop die hij had gebruikt om aantekeningen op te maken, '... dinsdag, in Enschede, om halftwee. Daarna moeten we de keet leeghalen.'

'Nee toch?' zei ik opstandig.

'Jawel. Wij zijn de enige familie en moeten natuurlijk zijn plek in het bejaardentehuis opruimen en de hele financiële zooi afhandelen. Dat doen we: we laten een container komen, smijten al zijn spullen erin en rondan dat hele gedoe in één keer af. Exit oom Leo.' Hij schoot plotseling omhoog en legde zijn hand op mijn schouder. 'Vergeet het, Es. Binnenkort is hij *ashes to ashes, dust to dust* en gaan wij weer verder met ons leven. Afgelopen. Fini. Uit.'

Stijn had er niet verder naast kunnen zitten.

*

Het bejaardentehuis was minder somber dan ik me voorgesteld had. Misschien had dat wel te maken met het jaargetijde. Het was juni en alles baadde in een heerlijke zomerzon. Overal

op het terrein stonden bomen, planten en heesters in volle bloei, het groen fris en glanzend, de bloemen fleurig en geurig. Er waren zitjes in de schaduw, waar oude mensen zaten te schaken, te praten en te kaarten.

‘Iets om naar uit te kijken,’ zei Stijn sarcastisch en liep achter pap en mam aan naar de trap. ‘Schaken, klaverjassen en kijken naar kontjes van leuke zusters.’

‘Gedraag je,’ zei ik en gaf hem een duw. Pa keek over zijn schouder naar Stijn en ik rolde alleen maar veelbetekenend met mijn ogen. Soms was Stijn een ongeleid projectiel. De enige die hem nog een beetje in toom kon houden, was ik. Naar mij luisterde hij meestal wel.

‘Zolang je alleen maar kijkt...’ mompelde ik, en zelfs aan zijn rug kon ik zien dat Stijn grijnsde.

Mam deed een duit in het zakje. ‘Wie weet waar wij straks zitten en hoe wij eraan toe zijn als we zo oud zijn. Of jij.’

‘Ik ga hier niet zitten, om de dooie dood niet,’ zei Stijn vastberaden. ‘Ik verkoop mijn bezittingen, koop een zeewaardig jacht en vertrek. Ik zeil naar Midden-Amerika, spring overboord in het oog van een klasse vijf orkaan en dan is het voorbij.’

‘Voor iemand van zesentwintig heb je erg weinig besef van de realiteit,’ zei pa, en de kilte in zijn stem waarschuwde me, nog voordat hij uitgesproken was. Snel trok ik Stijn aan zijn arm.

‘Stijn...’

Mijn broer wist precies waarom ik deed wat ik deed. Pa was een enorme stijfkop en het zou alleen maar uitlopen op ruzie. We zouden vandaag de flat van oom Leo leeghalen. Nog een keer terugkomen omdat een van beide heren opstapte nog voordat we begonnen waren, was iets waar niemand op zat te wachten. Dus klapte Stijn zijn mond dicht, slikte de opmerking in die op het puntje van zijn tong lag en zei, na een geërgerde zucht: ‘Kom op. Laten we de rotzooi van die ouwe opruimen.’

Een efficiënte dame in de ontvangsthal van het bejaardentehuis condoleerde ons met een ernstig gezicht en gaf ons de sleutel die van oom Leo was geweest. Daarna vertelde ze ons op gepaste fluisterton dat we net zoveel tijd konden nemen als we nodig hadden.

De kleine flat van oom Leo op de tweede verdieping was deprimerend. De huiskamer was een vierkante ruimte van nog geen zestien